

GEOGRAFIA

Hodinová dotácia

Geografia	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	1	5
Školský vzdelávací program	1	0	0	0	1	2
Spolu	2	1	1	1	2	7

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehľbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlinstvom, živočíšstvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

Charakteristika predmetu v 6. ročníku:

Regionálna geografia na základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získavať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Charakteristika predmetu v 7. ročníku:

V 7. ročníku sa predmet zameriava na regióny Afriky a Ázie. V úvode sa venuje charakteristikám obyvateľstva a jeho rozmiestneniu na Zemi.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich. Žiaci pri vyučovaní sa oboznámia nielen s geografickou polohou svetadielov, ale spoznajú tiež spoločenské zvyky, zaujímavosti a rekordy v jednotlivých svetadieloch.

V rámci vyučovania sa značný priestor venuje práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Do predmetu sú zaradené prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ekologická výchova, ochrana života a zdravia, tvorba projektov a ich prezentácia.

Charakteristika predmetu v 8. ročníku:

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Ide o súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Regionálna geografia Európy tvorí základ vyučovania geografie v 8. ročníku. Pre žiakov je prijateľným spôsobom podané ako získať veľa zaujímavých informácií o štátoch tohto svetadielu a pritom sa o nich naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych príkladov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Prostredníctvom geografie žiaci získavajú schopnosť rozpoznať a pochopiť význam tolerance a úcty k iným národom, dôležitosť poznania a ochrany prírodnej a kultúrnej krajiny, kladný postoj k svojmu okoliu a k sebe samému.

Nezanedbateľnou súčasťou kompetencií, ktoré geografia buduje sú analýzy premien krajiny v čase a priestore. Ich cieľom je poznať zákonitosti vývoja krajiny a možnosti tvorby prognóz pri jej ďalšom využívaní, ochrane a zveľadňovaní.

V rámci vyučovania sa značný priestor venuje práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Do predmetu sú zaradené prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ekologická výchova, ochrana života a zdravia, tvorba projektov a ich prezentácia.

Charakteristika predmetu v 9. ročníku:

V 9.ročníku sa predmet zameriava na región Slovenska. Po spoznaní prírodných pomerov našej krajiny sa budeme venovať obyvateľstvu, sídlam, hospodárstvu a nezanedbneme ani na strediská cestovného ruchu. Neskôr sa podrobnejšie budeme venovať jednotlivým oblastiam Slovenska.

Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie,

naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich. Žiaci pri vyučovaní sa oboznámia nielen s geografickou polohou jednotlivých miest svojej krajiny, ale spoznajú tiež spoločenské zvyky, zaujímavosti a významné lokality jednotlivých oblastí Slovenska. V rámci vyučovania sa značný priestor venuje práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Do predmetu sú zaradené hlavne prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ekologická výchova, ochrana života a zdravia, tvorba projektov a ich prezentácia.

2. Ciele učebného predmetu

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny. Patria medzi ne:

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.).
- Práca s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe).

Získané poznatky systemizovať do oblastí fyzickej a humánnej geografie.

Poznatky fyzickej geografie sú u oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účink vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.

V oblasti humánnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny, ktorými ovplyvnil krajinu. Porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).

- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale aj odborné a populárnovedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie. Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a jeho interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezo, schém a diagramov považujeme za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.
- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, kladieme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.
- Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

Ciele geografie v 5. ročníku:

- rozvíjať chuť učiť sa
- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať
- všímať si priestor v ktorom žijeme a jeho rozmery
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta
- všímať si jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí
- hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť

Ciele geografie v 6. ročníku:

- získať základné vedomosti o Austrálii a Amerike, o geografických charakteristikách obidvoch svetadielov
- podľa príkladov vysvetliť ako vzniká pohorie, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales a uviesť ich príklady so zameraním na Austráliu a Ameriku
- pripraviť projekt, získavať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať a odprezentovať projekt
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru
- tvoriť mapy so symbolmi
- rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti

Základné otázky geografie sú:

- kde je to?
- čím je to zaujímavé?
- ako to vzniklo?
- ako to vyzerá?
- akí ľudia tam žijú?

Ciele geografie v 7. ročníku:

- získať základné vedomosti o Afrike a Ázii, komplexne hodnotiť obidva svetadiely z hľadiska ich prírodných i kultúrnych charakteristík,

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich,
- zhodnotiť rozmiestnenie obyvateľstva na Zemi, podmienky pre život človeka v jednotlivých oblastiach,
- prejavovať záujem o kultúru spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta,
- rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním projektov s mapou a zaujímavými miestami oboch svetadielov. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr vo vybraných regiónoch sveta. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie,
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a používať ju pri získavaní informácií o daných lokalitách, vedieť nájsť mapu na internete,
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych pamiatkach regiónov,
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Ciele geografie v 8. ročníku:

- získať základné vedomosti o Európe, geografických charakteristikách svetadiela,
- rozvíjať chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich,
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych štátoch,
- rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním referátov. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr vo vybraných regiónoch. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete, orientovať sa na mape podľa súradníc,
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť,
- získavať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať referát a odprezentovať ho,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych,
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti:

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Ciele geografie v 9. ročníku:

- získať geografické vedomosti o našej krajine, komplexne hodnotiť Slovensko z hľadiska jeho prírodných i kultúrnych charakteristík,
- komplexne a podrobne spoznať jednotlivé oblasti Slovenska aj z hľadiska príťažlivosti pre turistov,
- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich,
- rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním projektov s mapou. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a používať ju pri získavaní informácií o daných lokalitách, vedieť nájsť mapu a informácie na internete,
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych pamiatkach regiónov,
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Kľúčové kompetencie

- ❖ kompetencia k celoživotnému učeniu sa,
- ❖ kompetencie v oblasti IKT,
- ❖ kompetencie riešiť problémy,
- ❖ kompetencie občianske,
- ❖ kompetencie smerujúce k iniciatívnosti.

3. Témy, tematické okruhy

Hlavné témy, pokiaľ to ich charakter umožňuje, sú interpretované cez regióny. Bázou geografického vzdelávania je regionálna geografia, pričom poznatky z fyzickej a humánnej geografie sú zaradené priamo v regióne – krajine – kontinente či v oceáne, kde sa vyskytujú, čiže sú dominantné. Primeraná kombinácia všeobecných a konkrétnych regionálnych tém podnieti na kvalitnejšie sprostredkovanie a osvojenie geografických poznatkov, ktoré možno sumarizovať do okruhov (hlavných tém):

Zem ako planéta vo vesmíre

Získať poznatky o Zemi, tvare a jej pohyboch a uvedomiť si vplyv slnečnej energie ako základnej podmienky pre život ľudí. Riešiť problémové úlohy, vysvetliť zmeny v prírode počas roka, súvislosti vzniku podnebných a rastlinných pásiem s rozdielnym množstvom dopadajúceho slnečného žiarenia, ktoré je ovplyvnené tvarom Zeme.

Priestor na Zemi a jeho zobrazovanie

Používať mapy pri orientácii v teréne (turistické mapy, automapy, plány miest, tematické mapy) Vedieť sa orientovať na mapách – získavať a aplikovať z nich údaje v bežnom živote. Používať mapy pri získavaní informácií o danej lokalite. Vedieť nájsť mapu na internete a orientovať sa v nej, získať informácie z dát.

Vzťah medzi zložkami krajiny

Vedieť vysvetliť prírodný charakter jednotlivých oblastí na Zemi, pochopiť fungovanie zložiek krajiny v danej oblasti, porozumieť odlišnostiam krajiny a tomu prispôbiť svoj život. V tejto téme sa maximálne uplatňuje systémový prístup a príčinnno-následné vzťahy. Vplyv podnebia na povrch, na rastlinstvo a živočíšstvo, význam vody (činnosť rieky, jazerá a i.).

Vzťah medzi krajinou a človekom

Posúdiť život človeka v priestore, tvorený vzájomnými vzťahmi medzi prírodou a spoločnosťou. Podmieňuje ho znalosť podmienok, ktoré príroda dáva človeku a ovplyvňuje ho. Zároveň uvedomenie si človeka, do akej miery môže využívať prírodu, aby prežil. Vznik chránených území, národných parkov. Využívanie prírodných zdrojov človekom.

Ľudia na Zemi a vzťahy medzi ľuďmi

Zhodnotiť rozmiestnenie obyvateľstva na Zemi, podmienky v jednotlivých častiach Zeme a ich vhodnosť pre život človeka, vzájomné ovplyvňovanie starých a nových kultúr, existenciu rôznych kultúr vedľa seba. Vzbudiť snahu zaujímať sa o kultúru ľudí žijúcich v rôznych oblastiach sveta, porozumieť jej a akceptovať hodnoty iných kultúr pri zachovaní svojej vlastnej identity ako predpoklad kvalitného reagovania na možné spolupráce.

Regióny Zeme

Komplexne hodnotiť regióny z hľadiska ich prírodných a kultúrnych a i. charakteristík, možností rozvoja, poznať miestny región, možnosti jeho rozvoja, byť schopný prispieť k rozvoju miestneho regiónu.

Rozdelenie obsahu do ročníkov v základnej škole

V 5. ročníku sú obsahom štúdia geografie základné zákonitosti, ktoré sú interpretované v praktickej rovine a poskytované motivačným spôsobom.

Obsah učiva v ročníkoch 6. – 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie (nadväzuje na základy geografických poznatkov z vlastivedy). V úvode každého ročníka sú vstupné praktické témy, ktoré napomáhajú porozumieť vybranej problematike. Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

A) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem.

B) Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)

C) Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Prierezové témy

- ❖ osobnostný a sociálny rozvoj – spoznávanie oblastí,
- ❖ environmentálna výchova- kultúrne a prírodné pamiatky,
- ❖ ekologická výchova – ochrana ŽP, národné parky, pamiatky UNESCO,
- ❖ ochrana života a zdravia – problémy obyvateľov,
- ❖ tvorba projektu a jeho prezentácia – žiaci vypracujú 2 projekty : Zaujímavé miesta Afriky a Ázie / mentálna mapa s miestami , ktoré ma zaujali, ich opis/.

5. ročník

Tematický celok	Téma	Všeobecné fyzicko geografické a humánnogeografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
Objavovanie Zeme a vesmíru	Tvar Zeme. Zem ako planéta vo vesmíre. Cesty do vesmíru a na Mesiac	Slnecná sústava, planéty v slnečnej sústave, Mesiac, vesmír	
	Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta.	Svetadiely, oceány, moria, prielivy, pohoria	Cesta K. Kolumba, prvá plavba okolo Zem, plavba Jamesa Cooka objavenie Austrálie, polárnych oblastí, dobytie najvyššieho vrchu, objavenie starých civilizácií a pod. K. Kolumbus, F. Magalhães, E. Hillary, R. Amundsen, J. Piccard a D. Walsh, J. Cook).
Mapa a glóbus	Glóbus, zemská os, póly, svetové strany, zemské pologule, rovnobežky, poludníky, určovanie geografickej polohy (bez stupňov) Čas na Zemi, časové pásma. Mapa, grafická mierka (nezavádzať číselnú mierku) a		Vychádzka do okolia školy – použitie mapy.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	meranie vzdialeností na mape, legenda mapy Automapy, mapy na internete, GPS, tematické mapy		
Projekt – celoročný – prezentácia na konci školského roka			prezentácia najkrajších miest na Zemi. Projekt bude celoročný a bude sa týkať získavania informácií o miestach na rôznych častiach zeme, ktoré vytvorila príroda alebo človek a patria medzi svetové naj...Prostredníctvom týchto naj... miest sa žiaci naučia princípy geografického javu.
Cestujeme po Zemi			
Ako vytvorila príroda najkrajšie miesta na Zemi	Pohoria, vznik pohoria, vznik zemetrasenie, sopečná činnosť a i.) Kaňony, vodopády, jazerá (činnosť vody – riek, ľadovca) Skalné mestá, púšte (činnosť vetra) Dažďové lesy a polárne kraje (podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo, pôdy)	Vznik pohoria, vznik kaňonu, činnosť rieky, činnosť vetra, činnosť ľadovca	Himaláje, Alpy, Tatry, Zemertasenia v južnej Ázii Grand Canyon - tvorba kaňonu riekou Colorado Niagarské vodopády Angelov vodopád, Iguacu, Viktóriine vodopády Amazonsky dažďový prales

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek	Mestá a dediny (ako žijú ľudia na rôznych miestach Zeme) Kultúrne a technické stavby – (príklad chrámy, pyramídy,) Pamiatky UNESCO	Sídla na Zemi Pamiatky UNESCO	Paríž, New York, Mexico City Tadž Mahal, Eifelova veža, Opera v Sydney, pyramídy, Veľký čínsky múr

6. ročník

Tematický celok	Téma	Všeobecné fyzicko geografické a humánno geografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
PLANÉTA ZEM	Povrch Zeme - oceány a svetadiely, rozloženie oceánov a svetadielov na Zemi, poláme oblasti Zeme Šírkové a výškové pásma (príklad Amerika) Vznik pohorí – Andy		Šírkové a výškové pásma (príklad Amerika) Vznik pohorí – Andy
PROJEKTY: Austrália, Oceánia, poláme oblasti a Amerika			PROJEKTY Austrália, Oceánia, poláme oblasti a Amerika
Austrália a Oceánia – najvzdialenejší svetadiel			
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Austrálie na mapách - Austrália na južnej pologuli	Práca s mapou – južná pologuľa, východná pologuľa, zemepisné súradnice, rovník, rovnobežky, poludníky, dátumová hranica	Tasmánia, Veľký austrálsky záliv, Veľká koralová bariéra
Objavovanie	Ostrovy,	Ostrovy, polostrovy,	Austrálske Alpy,

prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	polostrovy, prielivy, zálivy Povrch Austrálie a Oceánie púšte, koralové a sopečné ostrovy Vodstvo – málo riek, podmienky pre vznik rieky Rastliny a zvieratá – Austrália po príchode prisťahovalcov, kultúrna rôznorodosť v Austrálii, pôvodní obyvatelia a ich kultúra Mestá, život v meste a v sídlach ďaleko od veľkých miest, hlavné mesto, štátne zriadenie Hospodárstvo Austrálie a Oceánie (iba stručná charakteristika)	prielivy, zálivy – všeobecná charakteristika - práca s mapou celého sveta Vodstvo, podmienky pre vznik rieky Pohyb zemských platní - vysvetlenie pohybu zemských platní	Veľké predelové pohorie Rastliny, zvieratá, odlišnosti živočíšstva a rastlínstva od ostatných svetadielov – Austrália po príchode prisťahovalcov, kultúrna rôznorodosť v Austrálii, pôvodní obyvatelia a ich kultúra Mestá, život v meste Sydney, Melbourne, Canberra, a v sídlach ďaleko od veľkých miest, hlavné mesto, štátne zriadenie
Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regiónu	Ozónová diera Prírodné zdroje (problém pitnej vody) Pamiatky UNESCO a prírodné rezervácie		Veľká koralová bariéra Rozmanitosť Oceánie Ayers Rock
Amerika - Nový svet			
Základné informácie o regiónu	Poloha, zobrazenie Ameriky na mapách - Amerika na západnej	Práca s mapou – zemepisné súradnice, rovník, obratníky, rovnobežky, poludníky,	Labrador, Aljašský polostrov, Florida, Grónsko,

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

v kontexte planéty Zem	pologuli	dátumová hranica, časové pásma	Magalhãesov prieliv, Panamský prieplav, Mexický záliv, Karibské more.
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Povrch – Kordillery, Andy, nížiny Podnebné pásma v Amerike – Vodstvo v Amerike – rieky, jazerá, vodopády, Panamský prieplav Morské prúdy Rastlinné pásma v Amerike, Obyvateľstvo v Amerike, rozmiestnenie obyvateľstva Staré civilizácie a stret kultúr, multikultúra Štáty v Severnej a Južnej Amerike s najväčšími mestami Hospodárstvo Ameriky – najdôležitejšie odvetvia	Vznik pohorí, Podnebné pásma podnebné pásma na Zemi - súvislosť s tvarom Zeme a množstvom energie dopadajúcej zo Slnka na Zem. Vodstvo – prieliv, prieplav morské prúdy a ich vplyv na podnebie na príklade obidvoch prúdov rastlinné pásma na Zemi , súvislosť medzi podnebnými a rastlinnými pásmami	Kordillery, Andy, Apalačské vrchy, Brazílska vysočina, Mississippská nížina, Amazonská nížina, Aconcagua, Golfský prúd, Labradorský prúd, Humboldtov (Peruánsky) prúd, <i>Mississippi, Rieka sv. Vavrinca, Amazonka, Orinoco, Veľké kanadské jazerá, Titicaca, Angelov vodopád, Iguaçu, Niagarské vodopády.</i> Život v mestách – príklady najväčších miest v jednotlivých štátoch
Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regiónu	Ochrana prírody – národné parky Kultúrne pamiatky Grónsko – najväčší ostrov Zeme – ľadovce, vznik a činnosť ľadovca Vplyv vonkajších činiteľov na tvar zemského povrchu – vietor (skalné mestá) – tečúca voda (kaňony,	Národný park Pevninský ľadovec, vznik a činnosť ľadovca pevninského ľadovca Činnosť vetra Činnosť vody	Yosemitský a Yelowstonský park, sekvoje, Dolina smrti Grónsko Skalné mesto Grand Canyon Mexiko Ciity, Rio de Janeiro

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	príklady z Ameriky) Problémy života vo veľkých mestách Príčiny odlesňovania v Južnej Amerike		

Tematický celok: Planéta Zem

Téma	Obsahový štandard – základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Povrch Zeme Orientácia na mape svetadielov, orientácia na mape sveta – tematické mapy, čítanie rôznych druhov máp, poznať svetadiely a oceány	Zemeguľa, mapa, geografické súradnice, poloha miesta na Zemi, určovanie miesta na Zemi v geografickej sieti, poludníky, rovnobežky, geografická sieť, tematické mapy, svetadiely, oceány, mapa sveta	Určiť na ktorej pologuli sa nachádzajú svetadiely čítať mapy podľa legendy určiť polohu miesta na Zemi geografickými súradnicami
Pásmovitosť na Zemi. Podnebné pásma a rastlinné pásma.	Poloha Zeme voči Slnku, dopad slnečného žiarenia na Zem, pásmovitosť, podnebné pásma – studené, mierne, subtropické, tropické	Vysvetliť vznik podnebných a rastlinných pásiem na Zemi

Tematický celok: Austrália

Téma	Obsahový štandard – základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Poloha Austrálie	Poloha Austrálie – fyzickogeografická, matematickogeografická, ostrovy, polostrovy, zálivy,	Vytvoriť mentálnu mapu z pojmov týkajúcich sa Austrálie. Prezentovať získané poznatky.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	prielivy, oceány a moria	Určiť polohu Austrálie na Zemi vo vzťahu k ostatným svetadielom, určiť polohu Austrálie v geografickej sieti
Prírodné pomery Austrálie	Podnebie, podnebné pásma na Zemi, Austrália v podnebných pásmach Povrchové celky, Austrálske Alpy, Ayers Rock, púšte, koralová bariéra, Veľké predelové pohorie, sopečné ostrovy Vodstvo- podmienky pre vznik rieky, jazera Rastlinstvo a živočíšstvo Gondwana a Pangea	Prezentovať poznatky odborného textu, zatriediť ich, vysvetliť kauzálne vzťahy, ozónová diera Diskutovať o zaujímavostiach, pamiatky UNESCO a prírodné rezervácie Vznik artézskych panví, problém pitnej vody Vysvetliť, prečo sa Austrálii nachádzajú niektoré druhy rastlín a živočíchov a inde na svete nie Opísať vznik svetadielov a príčinu existencie typických živočíchov len na austrálskom svetadieli
Obyvateľstvo	Objavenie Austrálie Jamesom Cookom, príchod prvých obyvateľov a ich spolužitie s domorodcami -Aborigénmi	Opísať spôsob príchodu Európanov do Austrálie a spôsoby spolužitia s domorodcami
	Mestá a život v nich, kultúrna rôznorodosť, typy sídel v Austrálii, multikultúrne mestá Sydney, Brisbane, Melbourne, Canberra, štátne zriadenie	Vytvoriť zoznam zaujímavých miest Austrálie, porovnať vybrané mestá Austrálie podľa polohy, štruktúry obyvateľstva
	Kultúra, veda, šport	Vysvetliť druhy kultúry a ich význam pre život človeka, vymenovať druhy kultúry a športu, ktoré preslávili Austráliu, predstaviteľov vedy, kultúry a športu, aktualizovať zoznam športovcov

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Spoločenské zvyky, tradície, čo potrebujeme vedieť pri ceste do Austrálie	Opísať, čo všetko je potrebné si uvedomiť pri ceste do Austrálie, ktoré pravidlá by sme mali dodržiavať pri návšteve Austrálie
	Austrálske naj	Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Austrálie podľa navrhnutých kritérií, projekt o Austrálii

Tematický celok: Amerika – Nový svet

Téma	Obsahový štandard – základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Poloha Ameriky	Poloha Ameriky – vo vzťahu k ostatným svetadielom a oceánom, ostrovy, polostrovy	Na mape určiť polohu Ameriky vo vzťahu k iným svetadielom, zostrojiť mentálnu mapu, čítať geografickú mapu, poloha podľa geografickej siete
Prírodné pomery	Podnebie a podnebné pásma-faktory ovplyvňujúce podnebie: morské prúdy, geografická šírka, prúdenie vetrov	Podľa mapy určiť oblasti jednotlivých podnebných pásiem a ich charakteristické znaky, opísať faktory najviac ovplyvňujúce podnebie Ameriky
	Povrch – pohoria, nížiny, vznik pohoria –vrásové, kryhové, Kordillery a Andy, Amazonská nížina, Údolie smrti	Vysvetliť ako vznikli pohoria na príkladoch podľa tematických máp, obrázkov, blokdiagramov, opísať Amazonskú nížinu

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Vodstvo na pevnine a okolo nej – Mississippi, Amazonka, 5 veľkých jazier, vodopády – Niagarské, vznik vodopádov na rieke Prieplav – Panamský, Zálivy – Golfský, Hudsonov, prielivy – Magalhaesov, Beringov	Pracovať s mapou, vysvetliť vznik rieky, činnosť rieky, vznik vodopádov
	Rastlinstvo a živočíšstvo – súvislosť rastlinstva, živočíšstva a podnebných pásem, rastlinné pásma – tundra, tajga, listnaté lesy, stepi – prerie a pampy, púšte, dažďové lesy, národné parky – Yellowstonský, Yossemitský	Vysvetliť vznik podnebných pásem, vysvetliť vzťahy podnebné pásmo – rastlinné pásmo Podľa mapy ku každému podnebnému pásmu priradiť rastlinné pásma a opísať ho podľa typických znakov, objasniť príčiny odlesňovania v amazonskom pralese
Téma	Obsahový štandard – základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Obyvateľstvo Ameriky	Príchod Európanov, Mayovia, Aztékovia, Inkovia, súčasné zloženie obyvateľstva	Opísať príchod Európanov a Afričanov do Ameriky, opísať v ktorých oblastiach žili staré civilizácie a čím prispeli k rozvoju vedy Získavať údaje z grafov, diagramov
Štáty severnej Ameriky a ich hlavné mestá	USA, Kanada, Mexiko Rozmiestnenie obyvateľstva Hospodárstvo štátov	Určiť tri štáty a hlavné mestá, oblasti husto a riedko zaľudnené Hlavné odvetvia hospodárstva
Štáty v južnej Amerike	Vybrané štáty južnej Ameriky a ich hlavné mestá	oblasti husto a riedko zaľudnené Hlavné odvetvia hospodárstva

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Hospodárstvo štátov	
Sídla	mestské – mesto, hlavné mesto, megalopolis, život v mestách a jeho problémy	Porovnať mestá v Amerike podľa veľkosti, štruktúry obyvateľstva, vymenovať problémy, ktoré môžu byť v jednotlivých mestách, riešenia problémov súvisiacich s rastom miest
	Vidiecke – život mimo miest, typy v roznych svetadieloch	Opísať spôsob života vo vidieckych sídlach, aké typy sídel sú v Amerike
	Kultúra, umenie, veda, šport, zamestnanie obyvateľov	Vymenovať, ktoré druhy kultúry a športu preslávili Ameriku, predstavitelia vedy, kultúry a športu
	Spoločenské zvyky	Opísať zvyky, čo je vhodné, čo nevhodné pri ceste do Ameriky
	Naj Ameriky	Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Ameriky podľa určitých kritérií, projekt o Amerike

7. ročník

Tematický celok	Téma	Všeobecné fyzicko geografické a humánnogeografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
Premený Zeme	Podnebné oblasti Zeme (pasáty, monzúny) Prví ľudia na Zemi (Afrika, Ázia) Vznik kultúr, rasy, náboženstvá (Afrika, Ázia)		

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Projekty – Afrika, Ázia			
Afrika			
A) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Afriky na mapách	Práca s mapou – zemepisné súradnice, rovník, obratníky, rovnobežky, poludníky, nultý poludník	Madagaskar, Somálsky polostrov, Guinejský záliv, Stredozemné more, Červené more, Gibraltársky prieliv
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Členitosť pobrežia a povrch Afriky – pohoria Kilimandžáro, Podnebné a rastlinné pásma – Púšť, sahel, savana, tropický dažďový prales. Vodstvo – jazerá, rieky – Obyvateľstvo a sídla. – severná Afrika, západná, východná a južná Afrika, veľké mestá Pôvodní obyvatelia, staré civilizácie, náboženstvá Hospodárstvo Afriky (iba stručne) Štáty Afriky, najväčšie mestá, život v mestách	činnosť vnútorných síl na tvar Zeme pásmovitosť, jej príčiny a dôsledky Vznik Sahary, vplyv pasátov – vysvetliť prúdenie pasátov Život obyvateľov v rôznych častiach Zeme Veľkomesto Staré civilizácie	Suezský prieplav Atlas, Východoafrická priekopová prepadlina, Kilimandžáro, Dračie vrchy. Východoafrická priekopová prepadlina Sahara, Kongo, Níl, Viktóriino jazero Viktóriine vodopády, Káhira, Egyptská ríša
Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne	Problémy v Afrike (hlad, choroby, nepokoje, škodcovia) Rozširovanie púští (sahel) Školstvo	Nedostatok potravín-globálny problém Rozširovanie púští	Safari sahel

	a zdravotníctvo v Afrike Národné parky,		
Ázia			
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Ázie na mapách - Ázia na severnej pologuli	Práca s mapou – zemepisné súradnice, rovník, obratník Raka, rovnobežky, poludníky, dátumová hranica, časové pásma.	Filipíny, Japonské ostrovy, Veľké Sundy, Predná India, Zadná India, Malá Ázia, Arabský polostrov, Cyprus, Suezský prieplav, Červené more, Kórejský polostrov, Beringov prieliv.
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Členenie Ázie na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, juhozápadná Povrch – Himaláje, Sopečná činnosť a zemetrasenia – Vodstvo v Ázii – rieky v Ázii – jazerá Podnebie, rôznosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov Podnebné oblasti – severná oblasť, suchá oblasť v juhozápadnej časti Ázie, monzúnová oblasť v južnej Ázii Klimatické diagramy z rôznych častí Ázie (hlavné znaky podnebného pásma, oblasti) Obyvateľstvo Ázie, náboženstvá, Hospodárstvo Ázie (stručne)	(vznik pohorí na príklade Himalájí) sopky, vznik sopiek a zemetrasenia, pohyb zemských platní zóny oblastí sopečnej a zemetrasnej činnosti vo svete . Príklady najväčších sopiek na svete Klimatické diagramy Svetové náboženstvá Terorizmus vo svete Život vo veľkých mestách	Himaláje Himaláje, Pamír, Mount Everest, Kaukaz, Ural, Západosibírska nížina, Indogangská nížina, Veľká čínska nížina, Tibetská náhorná plošina. <i>Kaspické more, Bajkal, Mŕtve more, Aralské jazero, Chang–Jiang, Huang He, Ob, Mekong, Jenisej, Ganga, Brahmaputra, Eufrat, Tigris..</i> Chang Jiang, Huang He, Ob, Ganga, Mekong Tibet – budhizmus Moskva, Tokio, Bombaj,

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Štáty – Čína, India, Japonsko, Rusko, arabské krajiny Veľké mestá		
Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne	Nadmerná hustota zaľudnenia určitých oblastí v Ázii Boom priemyselnej výroby (ázijské tigry) Hrozby tajfúnov, zemetrasení a povodní Kultúrne pamiatky –	Hustota zaľudnenia oblasti husto zaľudnené a riedko zaľudnené na svete na svete	Živelné pohromy v Ázii - Cunami zemetrasenia, sopečná činnosť, Kultúrne pamiatky Tádž Mahál, Veľký čínsky múr a i.

8. ročník

Téma	Tematický celok	Všeobecné fyzicko geografické a humánnogeografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
Európa náš svetadiel			
Starý svet? – projekt o Európe, EÚ			
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Európy na mapách – Európa na severnej pologuli	Práca s mapou – zemepisné súradnice, obratník Raka, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, časové pásma	<i>Škandinávsky polostrov, Pyrenejský polostrov, Apeninský polostrov, Jutský polostrov, Balkánsky polostrov, Britské ostrovy, Island, Sicília, Korzika, Sardínia, Kréta, Stredozemné more, Severné more, Čierne more, Baltské more, Lamanšský prieliv, Gibraltársky prieliv, Atlantický oceán.</i>

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Členenie Európy na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, západná Povrch – Vodstvo v Európe, hlavné európske rozvodie, rieky, jazerá, vodné nádrže Podnebie Klimatické diagramy z rôznych častí Európy Obyvateľstvo Európy, náboženstvá Štáty podľa regiónov Európy a ich veľké mestá Hospodárstvo Európy (stručne) Cestovanie po prírodných krásach stredomorská oblasť, alpská oblasť, škandinávská oblasť, stredná Európa, významné mestá	rôznosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov klimatické diagramy (otázka stamutia populácie, príst'ahovalectvo) Európska únia	Alpy, Pyreneje, Karpaty, Apeniny, Škandinávské vrchy, nížiny a kotliny <i>Panónska panva, Alpy, Pyreneje, Karpaty, Škandinávské vrchy, Ural, Mont Blanc, Etna, Vezuv, Východoeurópska nížina.</i>
Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne	Exhaláty, smog, ekologizácia priemyselnej výroby Vplyv dopravy na životné prostredie Prírodné a kultúrne zaujímavosti Tradície		

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	demokracie		

9. ročník

Tematický celok	Téma	Všeobecné fyzicko geografické a humánnogeografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
Geografia v bežnom živote	Mapy. Geografické súradnice na mapách, číselná mierka mapy Tematické mapy, GPS v praxi		
Projekt – Slovensko naša vlasť		Všeobecné fyzicko geografické a humánnogeografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Slovenska na mapách – Slovensko na severnej pologuli	Práca s mapou – zemepisné súradnice, rovnobežky, poludníky	
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Prírodné krásy, povrch – pohoria, nížiny, kotliny, jaskyne, rieky, jazerá, plesá, vodopády Historické udalosti na Slovensku, vznik Slovenska Obyvateľstvo a mestá – charakteristika miest Hospodárske aktivity na Slovensku Čím je Slovensko známe vo svete. Slovensko ako cieľ pre cestovný ruch Regióny	Vznik pohorí a kotlín Vznik plesa	Tatry, Nízke Tatry, Malé Karpaty, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Slovenský raj, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Poľana, Pieniny, Vihorlat, Slanské vrchy. Podunajská nížina, Záhorská nížina, Hornonitrianska kotlina, Považské podolie, Žilinská kotlina, Juhoslovenská kotlina, Košická kotlina, Východoslovenská nížina

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Slovenska – možnosti rozvoja regiónov		
Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne	Znečistenie prírody Kalamity a prírodné hrozby Rozdiely medzi regiónmi Slovenska Historické územia a tradície		

Vzdelávací štandard PLANÉTA ZEM

Témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Spôsobilosti
ZEM VO VESMÍRE	Planéta Zem, slnečná sústava, tvar Zeme, glóbus, obeh Zeme okolo Slnka, rotácia Zeme okolo osi, dôsledky rotácie a obehu.	Opísať tvar Zeme podľa glóbusu. Predviesť s glóbusom rotáciu Zeme okolo osi a obeh Zeme okolo Slnka. Vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi. Poznať čas otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka.	
ZEM NA GLÓBUSE, ZEM NA MAPE, PRÁCA S MAPOU, ČÍTANIE MAPY, GEOGRAFICKÉ INFORMÁCIE, ZDROJE ÚDAJOV	Zemská os, severný pól, južný pól, rovník, severná pologuľa, južná pologuľa, geografická sieť súradníc, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, dátumová hranica,	Na glóbuse určiť zemskú os, severný pól, južný pól. Schematicky zakresliť zemeguľu, vyznačiť na nej severný pól, južný pól a zemskú os. Znázorniť obeh Zeme okolo Slnka pomocou glóbusu a podľa nákresu	Čítať základné údaje z mapy. Opísať, čo zobrazuje mapa podľa jej legendy v rôznych mierkach. Do obrázka, ktorý predstavuje zemeguľu, dokresliť zemskú os a vyznačiť určené poludníky a rovnobežky. Farebne

	obratník Raka, obratník Kozorožca, severný polárny kruh, južný polárny kruh, východná a západná pologuľa, svetové strany, geografická poloha, geografické súradnice. Orientácia na mape, čítanie mapy, získavanie údajov z mapy, zakresľovanie údajov do mapy. Legenda mapy – symboly, znaky. Mierka mapy – grafická, číselná (vzdialenosti na mape).	Určiť svetové strany na mape a v teréne. Zdôvodniť vytvorenie geografickej siete a opísať ju. Vysvetliť pojmy rovník, poludník a používať ich pri práci s mapou a glóbusom. Na nákrese pomenovať časti Zeme: severná pologuľa, južná pologuľa, západná pologuľa, východná pologuľa. Na glóbuse opísať priebeh rovnobežiek, poludníkov, rovníka, polárnych kruhov, obratníkov, nultého poludníka. Opísať geografickú sieť. Určiť polohu ľubovoľného miesta na mape geografickými súradnicami.	vyznačiť nultý poludník, rovník. Vedieť čítať a interpretovať údaje z map, plánov a iných zdrojov.
POVRCH ZEME – OCEÁNY A SVETADIELY, ROZLOŽENIE OCEÁNOV A SVETADIELOV NA ZEMI	Oceány – Tichý oceán, Atlantický oceán, Indický oceán, Severný ľadový oceán. Svetadiely – Európa, Ázia, Afrika, Amerika, Austrália, Antarktída.	Porovnať povrch Zeme v jednotlivých častiach (pologuliach), vymenovať a ukázať na mape a glóbuse oceány, svetadiely.	
CESTY OBJAVITEĽOV RÔZNYCH ČASTÍ SVETA			Diskutovať o cestách objaviteľov objaviteľov rôznych častí Zeme

SVETADIELY

Témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Spôsobilosti
POLOHA		Určiť na mape polohu vybraného regiónu geografickými súradnicami (vzhlľadom za	

		základné rovnobežky a poludníky)	
ČLENITOSŤ POBREŽIA	Ostrovy, polostrovy, zálivy, prielavy, prielivy, súostrovia	Určiť rozdiel medzi ostrovom a polostrovom. Ukázať na mape ostrovy, polostrovy, moria, zálivy, prielivy, prielavy. Vysvetliť rozdiel medzi prielivom a prielavom.	
POVRCH: POHORIA, NÍŽINY, KOTLINY, SOPEČNÁ ČINNOSŤ, ZMETRASENIA	Pohoria, nížiny, náhorné plošiny, sopky, panvy, priekopové prepadliny.	Odlišiť nížiny a vysočiny. Určiť na mape vybrané povrchové celky. Opísať ich polohu. Orientovať sa bez problémov na mape. Poznať názvy najvyšších vrchov pohorí, vedieť ich porovnať podľa výšky. Porozprávať zaujímavosti o nástrahách vysokých pohorí. Určiť na mape sopečné oblasti, najvyššie položené náhornú plošinu na svete, najvyššie pohorie na svete, oblasti zemetrasení. Opísať ich výnimočnosť. Vysvetliť, ako vzniká sopečná činnosť, zemetrasenie na základe pohybu zemských krýh. Určiť na mape sopečný pás a ktoré oblasti sveta sú najviac ohrozené.	Uviesť príklady živelných pohrôm vo svete a diskutovať o možnostiach predchádzať im.
PODNEBIE PODNEBNÉ PÁSMA PODNEBNÉ ČINITELE ROZMANITOSŤ PODNEBIA V RÔZNYCH ČASTIACH SVETA	Podnebné pásma – studené polárne, mierne, (subtropické), tropické. Na podnebie vplýva – geografická poloha, vetry, morské prúdy, vzdialenosť od oceána, nadmorská výška. Monzúny, pasáty, snežná čiara. Tematické mapy –	Určiť a ukázať na mape rozloženie podnebných pásiem v jednotlivých oblastiach sveta podľa geografickej šírky. Zdôvodniť pásmovitosť podnebia v súvislosti s množstvom slnečného žiarenia dopadajúceho na rôzne miesta na Zemi. Porovnať pôsobenie, ako ovplyvňuje geografická šírka, vzdialenosť od	Vedieť čítať klimatické diagramy Opísať podľa mapy (a poznatkov z rôznych zdrojov) podnebie rôznych miest na svete, napríklad Aljaška, Florida, západné pobrežie

	podnebie, klimatické diagramy, zisťovanie údajov z tematických tabuliek.	oceána, nadmorská výška, morské prúdy na podnebie jednotlivých svetadielov alebo ich časti. Určiť na mape monzúnové oblasti a opísať význam monzúnových dažďov pre spoločnosť aj hrozby povodní. Porovnať nadmorskú výšku snežnej čiary na rôznych miestach na svete. Zdôvodniť rozdiely. Zdôvodniť prečo sa na vrchole vysokých pohorí nachádza sneh, hoci ležia v blízkosti rovníka, porovnať s oblasťou v Škandinávskych vrchoch.	Ameriky, východné pobrežie Austrálie a pod. .
VODSTVO	Volga, Dunaj, Rýn, Pád, Odra, Tiber, Temža, Seina, Ženevské jazero, Balaton, Ladožské jazero. Murray, Darling, Eyrovo jazero. Morské prúdy – Labradorský, Severoatlantický (Golfský), Peruánsky (Humboldtov), Kuro-Šio.	<i>Určiť na mape toky riek, polohu jazier, a vodopádov. Vysvetliť vznik morských prúdov a ich vplyv na podnebie priľahlých pevnín. Porovnať vplyv Labradorského, Golfského a Peruánskeho prúdu. Odlíšiť teplé morské prúdy a studené morské prúdy. Charakterizovať obeh vody v prírode Vysvetliť činnosť riek na príkladoch (doliny riek, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, delta). Porovnať činnosť riek a činnosť ľadovca (tvar dolín). Vznik ľadovcových jazier. Charakterizovať a na príkladoch uviesť rôzne typy jazier (sopečné,</i>	

		<i>ľadovcové, tektonické, hradené).</i>	
RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO	Typy krajín na Zemi – príčiny pásmovitosti. Tundra, ihličnaté lesy, listnaté lesy, prémie, stepi, pampy, savana, stredozemné kroviny, dažďový les Národné parky – Yellowstone, Yosemite, Serengeti, Krugerov národný park, Veľká útesová bariéra, Sagarmatha, Tatranský národný park	Určiť podľa mapy rozloženie typov krajín (rastlinných a živočíšnych pásiem) na Zemi v rôznych oblastiach sveta. Vysvetliť ako súvisí rozloženie rastlinných a živočíšnych pásiem s podnebnými pásmami. Opísať zásahy človeka do prírody v minulosti a v súčasnosti. Rozdeliť na kladné a záporné príklady. Opísať polohu národných parkov	Diskutovať ktoré zvieratá sú chránené v národných parkoch a aké problémy sú spojené s ochranou zvierat. Uviesť činnosti, ktoré spôsobujú narušenie prírodného prostredia jednotlivých svetadielov a navrhnúť niektoré možnosti zlepšenia tohto stavu
OBYVATELSTVO A SÍDLA	Rozmiestnenie obyvateľstva. Hustota obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva (rasová, náboženská, veková, podľa pohlavia). Mesto, vidiecke sídlo. Určovanie miest na Zemi geografickými súradnicami. Veľkosť miest. Urbanizácia. Pôvodní obyvatelia, miešanie kultúr.	Charakterizovať rozmiestnenie obyvateľstva na jednotlivých svetadieloch Určiť oblasti husto osídlené a riedko osídlené a uviesť dôvody ich osídlenia (na príkladoch Amazonská nížina, východné pobrežie USA, oblasť Mexického zálivu, východné pobrežie Austrálie, severné pobrežie Afriky). Určiť polohu ľubovoľných miest na Zemi podľa mapy - geografickými súradnicami. Na obrysovej mape pomenovať všetky štáty	

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

		Európy a ich hlavné mestá a vybrané štáty Zeme a ich hlavné mestá. Opísať život pôvodných obyvateľov a ich vzťah k prisťahovalcom. Na politickej mape určiť polohu vybraných štátov a ich hlavných miest. Vysvetliť, ako prírodné pomery ovplyvňujú život obyvateľstva, napríklad v oázach, vo vysoko položených oblastiach Ánd, tropickom pralese v Brazílii a i. Poznať históriu osídľovania Ameriky, Afriky, Austrálie, Ázie, Opísať civilizácie, ktoré žili na pôvodom území – Mayovia, Inkovia, Aztékovia, Eskimáci, austrálski domorodci. Vedieť odlišiť štruktúru obyvateľstva vybraných regiónov Zeme (opísať ich pomocou grafov).	Diskutovať o možnostiach spoznávania jednotlivých kultúr navzájom Pripraviť prezentáciu o živote ľudí v extrémnych prírodných podmienkach Na základe odborných článkov, médií, internetu porovnať na akej úrovni žili staré civilizácie v jednotlivých častiach Zeme a ktoré objavy sme od nich prevzali. Podľa novín, časopisov si pripraviť stručné informácie o konfliktoch v jednotlivých častiach Zeme - povedať aj svoj názor na prezentáciu v médiách, či je objektívna a na základe akých znakov
AKTIVITY ČLOVEKA	Hospodárstvo – ťažba nerastných surovín, poľnohospodárstvo, priemysel, doprava, služby, obchod	Stručne charakterizovať najvýznamnejšie hospodárske aktivity človeka a odlišiť ich.	Navrhnuť trasu výletu po zaujímavých miestach.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Cestovný ruch (exkurzia, exkurzná trasa)	Ukázať na mape hospodársky najvyspelejšie regióny Zeme. Charakterizovať dopravu v jednotlivých regiónoch Zeme. Vymenovať a určiť na mape oblasti vhodné pre cestovný ruch. Cestovný ruch (prímorské oblasti Stredozemného mora, horské oblasti Álp, kultúrohistorické strediská). Uviesť, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby alebo kultúrne pamiatky.	Vytvoriť návrh exkurznej trasy po Európe so zastávkami v zaujímavých častiach Európy. Určiť možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe na rozvoj cestovného ruchu. Na príklade modelového regiónu vytvoriť podrobnú charakteristiku regiónu

SLOVENSKO

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Spôsobilosti
Poloha Slovenska		Určiť na mape polohu Slovenska zemepisnými súradnicami.	
POVRCHOVÉ CELKY	Pohoria: nížiny a kotliny..	Na mape ukázať povrchové celky Slovenska a charakterizovať ich polohu a porovnať nadmorskú výšku podľa mapy Stručne opísať vznik slovenských pohorí Charakterizovať rozloženie nížin a kotlín na Slovensku a ich význam pre obyvateľstvo.	

PREMENY POVRCHU SLOVENSKA	Vonkajšie činitele pôsobiace na povrch a príklady ich činnosti pri tvarovaní zemského povrch (pieskové presypy, sprašové nánosy, skalné mesto, riečna dolina, ľadovcová dolina, pleso, meander, mŕtve rameno, močariská, jaskyne).	Opísať a ako pôsobia vonkajšie činitele na povrch v jednotlivých častiach Slovenska a uviesť ich príklady. Vysvetliť na príkladoch ako vzniká skalné mesto, riečna dolina, ľadovcová dolina, sprašové nánosy, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, jazerá a vymenovať príklady.	
PODNEBIE	Podnebné činitele Vplyv podnebných činiteľov na povrch Slovenska Zmena podnebia s nadmorskou výškou a v priebehu roka na Slovensku	Určiť, ktorý činiteľ prevládal v danej lokalite a dotvoril zemský povrch podľa rôznych obrázkov oblastí Slovenska. Opísať, ako človek pôsobí na tvárnosť povrchu uviesť konkrétne príklady. Opísať podnebie na Slovensku ako sa mení počasie v priebehu jednotlivých ročných období, ako sa mení teplota a množstvo zrážok (použiť diagramy).	
VODSTVO SLOVENSKA	Rieky (<i>Morava, Dunaj, Váh, Nitra, Hron, Hornád, Torysa, Dunajec</i>). Jazerá a vodné nádrže (<i>Veľké Hincovo pleso, Štrbské pleso, Oravská priehrada, Zemplínska šírava, Liptovská Mara, Gabčíkovo</i>). Podzemné vody, minerálne a termálne (<i>Žitný ostrov</i>), <i>kúpele (Piešťany, Bardejovské</i>	Na mape určiť vybrané toky riek, jazerá, vodné nádrže, podzemné vody, kúpele, oblasti minerálnych a termálnych vôd. Charakterizovať význam vodstva na Slovensku na vybratých príkladoch. Opísať negatívne zásahy do vodstva Slovenska. Zhodnotiť možnosti	Zhodnotiť súčasný stav a navrhnúť možnosti zlepšenia vo využití a zásobovaní vodou.

	<i>Kúpele, Trenčianske Teplice).</i> Vodstvo v miestnej krajine.	využitia podzemných vôd. Vymenovať kúpele.	
NÁRODNÉ PARKY A PAMIATKY ZARADENÉ DO ZOZNAMU UNESCO	TANAP, PIENAP, NP Nízke Tatry, NP Malá Fatra, NP Veľká Fatra, NP <i>Slovenský raj</i> , NP <i>Muránska planina</i> , NP <i>Slovenský kras</i> , NP <i>Poloniny</i> . <i>Jaskyne Slovenského krasu, Vlkolíne, Spišský hrad a Spišská Kapitula, Bukové lesy Nízkych Beskýd, Bardejov, Banská Štiavnica a okolie.</i>	Vymenovať a ukázať na mape národné parky a čím sú charakteristické Zdôvodniť význam ochrany vybraných objektov na Slovensku a vo svete. Porovnať vybrané NP Zeme a Slovenska.	Predstaviť v projekte NP, pamiatky UNESCO na Slovensku alebo objekty miestnej krajiny.
OBYVATELSTVO A SÍDLA	Sídla: <i>Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bardejov, Bratislava, Komárno, Košice, Kremnica, Levoča, Nitra, Martin, Michalovce Piešťany, Poprad, Prešov, Prievidza, Trnava, Trenčín, Zvolen, Žilina.</i>	Porovnať povrch a osídlenie. Na základe porovnania uviesť, ktoré oblasti sú vhodné na osídlenia a ktoré nie. Uviesť podmienky pre vznik sídla. Zdôvodniť nerovnomerné osídlenie obyvateľstva na území Slovenska. Posúdiť príčiny nerovnomerného osídlenia územia. Vybrané sídla určiť na mape, charakterizovať ich polohu a uviesť ich stručnú charakteristiku (zo zdrojov).	
AKTIVITY ČLOVEKA	Hospodárstvo – ťažba nerastných surovín, poľnohospodárstvo, priemysel, doprava, služby, obchod Cestovný ruch – Strediská letnej a zimnej	Charakterizovať najvýznamnejšie hospodárske aktivity človeka na Slovensku a odlíšiť ich. Ukázať na mape hospodársky	Vymenovať a určiť na mape miesta Slovenska, ktoré sú vhodné na rozvoj cestovného ruchu.

	rekreácie Prírodné a kultúrne lokality, ľudová kultúra Miestna krajina	najvyspelejšie regióny Slovenska. Charakterizovať dopravu v jednotlivých regiónoch Slovenska. Podľa mapy vyznačiť dôležité oblasti pre CR a opísať ich zaujímavé miesta pre CR.	Pripraviť trasu nožnej exkurzie po význačných strediskách cestovného ruchu na Slovensku. Opísať možnosti rozvoja cestovného ruchu v miestnej krajine. Pripraviť prezentáciu svojho sídla, regiónu alebo Slovenskej republiky

Kurzívou vytlačené pojmy znamenajú, že s nimi žiak pracuje s mapou

4. Požiadavky na výstup

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 5. ročníku:

- orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc
- orientovať sa v pláne mesta, autoatlase, v mape alebo pláne na internete
- vedieť čítať mapy všeobecnozemepisné, tematické, rozumieť im
- interpretovať údaje získané z grafu, diagramu
- vysvetliť príčiny striedania dňa a noci, striedania ročných období a uviesť dosledky pohybov Zeme na prírodné procesy
- vysvetliť vznik časových pásem
- počítať vzdialenosti medzi dvoma miestami na Zemi grafickou mierkou
- podľa príkladov vedieť vysvetliť ako vzniká pohorie, sopka, zemetresenie, skalné mesto, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales a uviesť príklady
- pripraviť projekt a odprezentovať ho
- diskutovať o prírodných a kultúrnych zaujímavostiach
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 6. ročníku je zameraný na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach:

- čitateľskej gramotnosti – čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať. Získavať údaje z nesúvislých textov-grafov, diagramov, máp, tabuliek, štatistických údajov. Dôležitou súčasťou je aj čítanie obrázkov, rozvíjanie vizuálnej gramotnosti

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- pri rozvíjaní prírodovednej gramotnosti pri témach, ktoré sú zamerané na prírodnú časť geografie pojde najmä o vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta
- veľkú časť geografie venujeme rozvíjaniu kultúrnej gramotnosti, získavaniu informácií o rôznych kultúrach sveta a jej hodnoteniu
- matematická gramotnosť je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie
- mediálna gramotnosť sa rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 7.ročníku

- čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie a vhodným spôsobom ich triediť,
- získavať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov, máp,
- získavanie informácií zo zdrojov na internete, správne ich triediť,
- čítať obrázky, rozvíjať vizuálnu gramotnosť.
- vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta,
- získavanie informácií o rôznych kultúrach sveta a ich hodnotenie,
- hodnotenie vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou, v týchto častiach je potrebné sa zamerať na objektívne spracovávanie informácií.

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 8.ročníku

- čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať. Získavať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov máp, tabuliek, štatistických údajov,
- vizuálna gramotnosť - čítanie obrázkov,
- prírodovedná gramotnosť - vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach Európy,
- kultúrna gramotnosť- získavanie informácií o rôznych kultúrach a jej hodnotenie,
- matematická gramotnosť - je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie,
- mediálna gramotnosť sa rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri
- hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou.

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 9. ročníku

- orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc,
- určiť na mape polohu Slovenska v rámci Európy a sveta
- vedieť čítať mapy všeobecnozemepisné, tematické, rozumieť im,

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- interpretovať údaje získané z grafu, diagramu
- zdôvodniť nerovnomernosť osídlenia Slovenska
- vysvetliť na konkrétnych príkladoch ako vplývajú prírodné pomery na povrch Slovenska
- vysvetliť ako vplývajú prírodné pomery na život ľudí na Slovensku
- poznať NP a zaujímavé miesta Slovenska
- ukázať na mape a charakterizovať hospodársky najvyspelejšie regióny Slovenska
- vymenovať a určiť na mape oblasti vhodné pre cestovný ruch
- pripraviť projekt, vypracovať a prezentovať ho
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych
- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru

5. Metódy a formy práce - stratégie vyučovania

Na splnenie cieľov vyučovania geografie je nevyhnutné používať motivačné a aktivizujúce vyučovacie metódy, akceptujúce vekové zvláštnosti a aktuálnu úroveň vedomostí a zručností žiakov, ich skúseností a prostredia, v ktorom žijú.

Z motivačných a aktivizujúcich metód sa budú využívať rôzne didaktické hry, inovačné metódy ako sú mapy mysle, zhľukovanie, práca vo dvojiciach.

Pri opakovaní a precvičovaní učiva budeme prácu v skupinách homogénnych aj heterogénnych. Samostatná práca a stimulovanie objektívneho sebahodnotenia a sebakritiky bude podporované zadávaním projektových úloh, ktorými si žiak zároveň precvičí učivo na základnej úrovni.

Talent a nadanie žiakov budú stimulované prípravou a zapájaním žiakov do predmetových súťaží triednych, školských, organizovaných štátnymi organizáciami ako aj iným subjektmi, majúcimi kompetencie v tejto oblasti.

Stratégie vyučovania predmetu geografia sú rozpracované v tematických celkoch (ods. 3).

6. Učebné zdroje

GEOGRAFIA 5. ročník ZŠ	Učebnica – Geografia pre 5. roč. ZŠ – RNDr. Ivan Ružek a kol., 2009
Tematický celok (téma)	

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Zem ako planéta vo vesmíre	Tolmáči a kol. Zemepis pre 5. ročník 1.časť str. 4-13
Mapa a glóbus	Tolmáči a kol. Zemepis pre 5. ročník 1.časť str. 14 - 31
Ako vytvorila príroda najkrajšie miesta na Zemi	Využiť rôzne knihy, encyklopédie, závisí od učiteľa, na ktorých konkrétnych prírodných javoch chce vysvetliť prírodné deje K tomu je možné využiť aj učebnicu Tolmáči a kol. Zemepis pre 5. ročník ZŠ od str. 34 ale odporúčame zvoliť iné stratégie vyučovania
Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek	Využiť rôzne knihy, encyklopédie, zvoliť iné stratégie vyučovania, pre konkrétne údaje je možné využiť učebnicu Tolmáči a kol, Zemepis pre 5. ročník 2. časť
	K vyučovaniu geografie v 5. ročníku bude od októbra nový pracovný zošit, ktorý bude v súlade so Štátnym vzdelávacím programom. Nebude hrazený z finančného rozpočtu MŠ SR. Odporúčame nekupovať si už doterajší pracovný zošit pre 5. ročník.
	DVD a atlasy -odporúčané MŠ SR Mapa a zemský povrch ,Zem ako vesmírne teleso Čas na Zemi (Salvo Film) Zemepisný atlas sveta - VKÚ Harmanec Školský zemepisný atlas sveta, VKÚ Harmanec
	K dvom tematickým celkom o najkrajších miestach našej Zeme môžete použiť buď niektorú odbornú knihu alebo časopisy, DVD, rôzne iné materiály, využiť materiály, aj žiakov podľa vzdelávacej stratégie, ktorú si zvolíte. Napríklad: Kniha Cesty snů po světě, Fortuna Kol. 1000 najkrajších miest sveta: IKAR 10 najkrajších divov sveta: SVOJTKA , Falko: 100 miest sveta 100 najkrajších divov moderného sveta Nejkrásnější místa světa: vyd. REBO Production M. Hoffmann: A: Krings: 100 divov světa, vyd. Slovart Kol: Divy světa Kol: Toulky světem M. Morrelli: Královské paláce světa, vyd. Slovart

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	G. Guadalupi: Hrady a zámky sveta, Slovart Sedmdesát divu světa 70 zázraků architektury Sedmdesát velkých zahrad časopisy: National geographic, GEO, Ľudia a zem, Koktejl Atlasy E. Jackson: Atlas sveta plný prekvapení, Slovart
GEOGRAFIA 6. ročník ZŠ	Učebnica – Geografia pre 6. roč. ZŠ a 1. roč. gymnázií s osemročným štúdiom – RNDr. Peter Likavský a kol. , 2009.
Tematický celok (téma)	Učebnica
Planéta Zem	Tolmáči a kol. Zemepis pre 5. ročník 1.časť
Austrália	Tolmáči a kol. Zemepis pre 7. ročník 1.časť str.78 - 83
Amerika	Využiť rôzne knihy, encyklopédie, závisí od učiteľa, na ktorých konkrétnych prírodných javoch chce vysvetliť prírodné deje K tomu je možné využiť aj učebnicu Tolmáči a kol.: Zemepis pre 7. ročník ZŠ od str.38 - 74 , ale odporúčame zvoliť iné stratégie vyučovania, internet – virtuálna knižnica
	K vyučovaniu geografie v 6. ročníku bude nový pracovný zošit, ktorý bude v súlade so Štátnym vzdelávacím programom. Nebude hrađený z finančného rozpočtu MŠ SR. Odporúčame nekupovať si už doterajší pracovný zošit pre 6. ročník.
	DVD a atlasy -odporúčané MŠ SR Zemepisný atlas sveta - VKÚ Harmanec Afrika, Austrália, Oceánia –Zošitový atlas pre ZŠ s SŠ- VKÚ Harmanec Amazónsky prales - DVD Amerika – Zošitový atlas pre ZŠ a SŠ – VKÚ Harmanec Zem- krajina- človek – mapa – Zošitový atlas pre ZŠ a SŠ – VKÚ Harmanec

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	K dvom tematickým celkom o Austrálii a o Amerike môžete použiť buď niektorú odbornú knihu lebo časopisy, DVD, rôzne iné materiály, využiť materiály: Rekordy- Neživá príroda – Mapa Slovakia Krajiny Zeme 2 : vyd. O 111 100 najväčších divov prírody: TIMY Kapišinský: Planéta Zem Kol. 1000 najkrajších miest sveta: IKAR 10 najkrajších divov sveta: SVOJTKA , Falko: 100 miest sveta 100 najkrajších divov moderného sveta Nejkrásnejšie miesta sveta: vyd. REBO Production M. Hoffmann: A: Krings: 100 divov sveta, vyd. Slovart Kol: Divy sveta Kol: Toulky svetom M. Morrelli: Kráľovské paláce sveta, vyd. Slovart G. Guadalupi: Hrady a zámky sveta, Slovart Sedmdesát divu světa 70 zázraků architektury Sedmdesát velkých zahrad časopisy: National geographic, GEO, Ľudia a zem, Koktejl E. Jackson: Atlas sveta plný prekvapení, Slovart
GEOGRAFIA 7. ročník ZŠ	Geografia pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, L. Tolmači a kol., 2010
	Tolmači a kol. : Zemepis pre 5. ročník 2. časť Tolmači a kol. : Zemepis pre 7. ročník 1. časť
	Školský zemepisný atlas, VKÚ Harmanec Zemepisný atlas sveta, VKÚ Harmanec

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	encyklopédie a odborné časopisy : National geographic, GEO, Ľudia a Zem, Historická revue
	DVD filmy a výukové programy : Zázračná planéta, Didakta Zemepis, ďalšie podľa priebežnej ponuky
GEOGRAFIA 8. ročník ZŠ	
	RNDr. Magdaléna Zatková a kol.: Zemepis 6.ročník, 1. a 2. časť
	L.Tolmáči, T.Tolmáčiová: Geografický zošit pre 8.ročník ZŠ
	Školský zemepisný atlas, VKÚ Harmanec Zemepisný atlas sveta, VKÚ Harmanec
	encyklopédie a odborné časopisy : National geographic, GEO, Ľudia a Zem, Historická revue časopisy, obrazový demonštračný materiál, populárno-náučná literatúra
	DVD filmy a výukové programy
	internetové geografické portály, interaktívne testy, prezentácie, multimediálne CD ROM
GEOGRAFIA 9. ročník ZŠ	
	Doc. RNDr. Ladislav Tolmáči a kolektív, učebnica Zemepis 8,
	L.Tolmáči, V.Lauko, T.Tolmáčiová: Geografický zošit pre 9. ročník ZŠ
	Školský atlas Slovenska, mapy rôzneho typu, digitálna mapa na internete,
	C. Varleyová – L.Milesová: Zemepisná encyklopédia, Kol. autorov:
	Geografická encyklopédia Čo by som mal vedieť o svete okolo nás,
	M. Hoffman: 100 divov sveta, J. Robins: Prírodné divy sveta,
	odborné časopisy, DVD a pohľadnice, internetové geografické portály, interaktívne testy, prezentácie, multimediálne CD ROM

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

7. Hodnotenie predmetu

Vyučovací predmet geografia budeme klasifikovať.